

האיש לספר אחד = וחצי

אין אחות. אם אין לו אחות, הסיק בהגיון, אין לו גם גי. ואם אין לו גי, הרי שאין הוא יכול למנותו לתפקיד מב"ש שלי חשוב.

אשר לבוגדני ש' הרכבות הממשלתיות, לא היה זה אלא מהנדס אורח מע ראק שבא להשתלב במצרים ואשר לא היתה לו כל קירבה משפחתית לחבר המועצה עבד אל-לטיף. את הרושם החזק ביותר עשה כאשר הזמין את אנשי הסגל הדיפלומטי לביתו של אחיו גמאל: דירה עלובה, בת שלושה

אולם סאלח לא היה משתמש בשעה השמורה ביותר של הצבא המצרי בדורו, ביקש העברה ליחידה לוחמת. היא צרף לבריגדה השישית שישבה בפלוג'ה. שם רכש לעצמו שם כלות. הצטיין א פעם בקרבות ההגנה המיואשים. לפני פינוי הכיס, היה הוא אחד מאנשי קצינים שהוזכרו בפקודת יום, הועלה לדרגת סרן.

באותם הימים הכיר גם את גמאל עבד אל-נאסר. המהפכן הגבוה וזמסתר מזה בכרן הרזה והמקריח, מרכיב משקפי

בעתונות האנגלית קוראים לו "הרב" סרן הרוקד" או "דיפלומט בתחתונים"; חבריו בקהיר הדביקו לו שמית חיבה כמו "מצפון המהפכה" או "הבוס הקטן"; ורים שאינם אוהבים אותו קוראים לו "הגל של עבד אל-נאסר", או "גיבסל המצוי". אך כולם — ידיד מ כאויבים — לא יכלו להימנע מלהדביק לו שם "כינוי". כי סלאח סאלם, שר ההדרכה המצרי וחבר מועצת המפקדה, הא דמות סגנונית העושה רושם עמוק על כל מי שפגש אותו.

עוד בהיותו תמיד בבית-כפר תיכון בקהיר קראו לו חבריו האינטליגנט. הוא היה מהלך ביניהם — רזה, שרירי, מ' מושקף — יושבי שורות של סיסמות ומלים זרות ארוכות כמו אימפריאליזם, דיקטטורה, קסיופוביה, בהתנהגות, כמו בהופעתו החיצונית, לא נבדל מט פוס הסטודנט הצרפתי או האיטלקי הלומד את תורות המישחאות והקומוניזם בנשימה אחת.

בלימודיו היה תלמיד מצטיין, התייחס לבחינות כא' עניין של מה בכך, שכ נער גורמלי יכול לעמוד בו בקלות. חבריו ללימודים, אשר בחינותיהם הסוף שנתיות נראו לים למעלה מכוח אנושי, קבעו בקנאה כי גישתו של סלאח אינה אלא גילוי של גאונות. אחד ממוריו כתב עליו: "סלאח סאלם? דוא מבריק ומושך כוכוכית צבעונית. אב' אוי למי שיחננו אל חיקו: הוא ימצא אותו קר ודוקרני כחודה של סכין".

אביו של סלאח, פקיד מצרי שעבד בשרות ממש ת'סודאן, וישר האמין כי בנו לא ילמד דבר מועיל באוניברסיטה מלבד להסתבך בארגונים פוליטיים. שלח אותו למכ'לה הצבאית המלכותית בקהיר. שם כבר למד אחיו הבכור גמאל, בחור גבוה, רזה ורציני.

גמאל סירב את לימודיו, הצטרף לחיל האוויר. שנה אחריו קיבל סלאח את כיכב הזהב של סגן משנה בחיל הרגלים המלכותי. אולם במקום לצאת לשרות ביחד, עשה סלאח את אשר לא עשה אף סגן משנה של הצבא המצרי לפניו או אחריו: הוא ניגש לבחינות בית הספר לקציני מטח. עד היום זכורה התדהמה שפשטה בין 32 הקצינים החתומים והמונסים שנגשו לבחינה, כאשר נודע כן סגן המשנה הצעיר קיבל מקום שני בין הנבחנים.

התחלת המלחמה בארץ ישראל מצאה את סלאח בדרגת סגן באגף המ' בצעים ש' המטה. הוא צורף לחיל המשלוח, ישר בעזה ובמגידו, שעה שחיל הרגלים נלחם סביב נגבה ורמת רחל.

בתקופה זו קנה לעצמו שם כנגדן וקפדן. האפוד, קראו לו החיילים, חיו כקצין מטח לא היו מעניינים ביותר והוא היה נספק כל דבר שלא מצא חן בעיניו. פעם, למש, נכנס לחורו רב"ט שחזה שבא למטה לסדר עניינים של חיל הקשר. היה לו אנואר אל-סדאט, כיום חבר מועצת ההפיכה. סלאח לא הניח לו לדבר על ענייניו. התחיל בהתקפה רבתי על סדרי הקשר ה קויים במטה. אני בקושי יכול לסל'

סלאח סאלם וידידיו בגיפת פתח ברחובות קהיר
— מעמד מיוחד

הדרים, בה חיו אחיו והוריו הוקנים. העתונות היתה מלאה התפעלות מן הענווה והצנע בו הם חיים, הרבו לכתוב על אביו הזקנה, נגועת השגרור.

את כשרונו האמיתי גילה בצורה בה טיפה במוחמד נגיב. עד אשר קיבל לידיו את תפקידו התבססה כל תעמולת המישטר בפולחן ראויה לאישיותו של מוחמד נגיב. הוא הופיע בעתונות, נתן ראיונות למאות אורחים זרים, קישר בשמו כל הכרזה רשמית. בעיני העולם, וגם בעיני עמו, גילם מוח' מן נגב את ההפיכה המצרית. סלאח סאלם עשה את הצעדים הראשונים שינוי הרושם. הוא היה הראשון שיצא למסע נאומים בכפרים, דבר שהיה עד אז זכותו הבלעדית של נגיב. בעזרת מאמרים מכתובים בעתונות שם את הדגש יותר ויותר על הלך האמיתי של חבריו בהפיכה, לעומת ח'קו של נגיב. בשיטתיות קפדנית הניח את היסודות לפולחן חדש, שיחזרה בפולחן של מוחמד נגיב. מול הגנרל החיכני הציב את הקו ונל הענק והביישני. גמאל עבד א. "נאסר, לא מיחד נגיב, הוא מנהיג המהפכה האמתית, הכריזו מאות מאמרים ושידורים.

יומי הגדול של סלאח בא כאשר החליט גמאל עבד אל-נאסר לסלק את נגיב. סאלם פנה אל העם המצרי בשידור נרגש (ה' לט הזה 1954). בו הרים את דמותו הציבורית של נגב, התקיף אותו כאדם חלש-אופי וחסר-ערך. בקול רוטט ניסה להורו אל נשמת מאויניו, לשכנע אותם כי המניעים שדחפו אותו לומר את אשר אמר היונם טהורים.

המאורעות שבאו אחרי השידור לא פגעו בו במאומה. הוא המשיך להופיע בציבור, למסור הכרזות בשם ההפיכה. כי למרות כל המישחק בין נגיב ועבד אל-נאסר על הש'טון, נשאר סלאח אדון מוחלט של שירותי השידור. לאט-לאט, ב' התמדה, החדיר את הדעה כי גמאל הוא ראש ההפיכה. עד אשר התלוצצו האנשים ברחובות קהיר: אין הפיכה בלעדי גמאל, וסלאח הוא נביאו.

א ה שקראו לסלאח סגנו של עבד אל-נאסר עשו לו עויל. כי מעמדו אינו של סתם עוזר, לחישותו באוניו של אדון בצרים החדש חשובות, א פחות מחשבותיו המקוריות של גמאל. אולם אין סלאח דמות של מנהיג. הוא יכול לייצג, לשיר או לדבר, הוא אינו יכול להיות אדם מספר אחד.

אולם הוא גם יכול למעמד של אדם מספר שנים. מעמדו בוירה המצרית מיוחד במינו. סלאח סאלם, איש הכינויים הרבים, הנו, כפי שמתאר אותו כינויו האחרון, האדם הספר אחד וחצי של הרפובליקה המצרית.

ראש הממשלה גמאל עבד-אל-נאסר

סלאח סאלם ורוקד בנינגה
— לאדם מיוחד

פנ' צעק הוא, דרש מן הרב"טן לדאוג מיד להתקנת מב' שרים ובדיקת המהימים.

אבל אני לא מתעסק בטלפונים! ענה הקצין המופתע. וחוקי מזה — יש לי עניינים יותר חשובים לסדר. וחוקי מזה — כיצד אתה מעז לדבר בצורה זו לקצין גבוה ממך? לסאלח היו תשובות מוכנות. הוא הוכיח לרב"טן כי טלפון בחדרו וקווי"ס פון תקינים. במטה הגם דבר חיוני ביותר. יעזר לפני יוצא אל-סדאט כבר עבדו במקום קשריה, תחת פיקוחו של סלאח.